

แผนแม่บทการจัดการความรู้ คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2565-2568

คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565

สารบัญ

บทที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการความรู้	
1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการความรู้	1
1.2 หลักการและกรอบแนวคิดการจัดการความรู้	1
1.3 บริบทคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	2
1.4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการความรู้	4
บทที่ 2 วิสัยทัศน์และกลยุทธ์การจัดการความรู้	
2.1 วิสัยทัศน์การจัดการความรู้ (KM Vision 2565-2568)	5
2.2 พันธกิจการจัดการความรู้ (KM Mission)	5
2.3 แผนที่นำทางการจัดการความรู้ (KM Roadmap)	6
บทที่ 3 แผนปฏิบัติการจัดการความรู้	
3.1 เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Goals)	7
3.2 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2565-2568	8
3.3 กิจกรรมหลักการจัดการความรู้ ปี 2565-2568	8
3.4 แผนที่ความรู้หลักของคณะเกษตรศาสตร์ (Knowledge Mapping)	
3.4.1 ความรู้เชิงกลยุทธ์ (Strategic-based Knowledge)	10
3.4.2 ความรู้เชิงปฏิบัติการ (Operational-based Knowledge)	11
การติดตามและประเมินผล	12
บทสรุป	12

บทที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการความรู้

1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) คือ กระบวนการที่เป็นระบบในการระบุ สร้าง จัดเก็บ แบ่งปัน และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้[1][2] ความรู้ในองค์กรประกอบด้วย 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. **ความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge)** เป็นความรู้ที่อยู่ในความคิด ทักษะ และประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งยากต่อการถ่ายทอดหรือบันทึกเป็นเอกสาร เช่น ทักษะการสอนที่มีประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญในการทำวิจัย หรือทักษะในการบริการวิชาการ[3]
2. **ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)** เป็นความรู้ที่สามารถบันทึก จัดเก็บ และถ่ายทอดได้ เช่น คู่มือ เอกสาร รายงานการวิจัย มาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือฐานข้อมูลต่างๆ[3]

สำหรับคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี การจัดการความรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการ:

- ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ผ่านการแบ่งปันและพัฒนาความรู้ด้าน Outcome-based Education (OBE) และการออกแบบหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้
- ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม โดยการสร้างและแบ่งปันความรู้ในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารระดับนานาชาติ SCOPUS Q1-Q2 และการพัฒนานวัตกรรมที่มีผลกระทบต่อสังคม
- พัฒนาขีดความสามารถด้านบริการวิชาการ ผ่านการจัดการความรู้ด้านการบริการชุมชนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้
- สนับสนุนการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ ตามเกณฑ์ EdPEx และการพัฒนาสู่ Green Faculty

1.2 หลักการและกรอบแนวคิดการจัดการความรู้

คณะเกษตรศาสตร์ใช้กรอบแนวคิดการจัดการความรู้ที่บูรณาการ 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. **บุคลากร (People)** เป็นเจ้าของความรู้และผู้ขับเคลื่อนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย:

- คณาจารย์และนักวิจัย (70 คน) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง
- บุคลากรสายสนับสนุน (44 คน) ที่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการและการบริการ
- ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice: CoPs) ในแต่ละประเด็นความรู้หลัก

2. กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Process) ตามวงจร 7 ขั้นตอน[4]:

1. ระบุความรู้ (Identify) วิเคราะห์ความรู้ที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์
2. สร้างความรู้ (Create) พัฒนาความรู้ใหม่ผ่านการวิจัย นวัตกรรม และการเรียนรู้
3. แบ่งปันความรู้ (Share) ถ่ายทอดความรู้ผ่าน Success Story Telling, Mentoring, และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. จัดเก็บความรู้ (Collect) รวบรวมและจัดระบบความรู้ใน KM Bank และฐานข้อมูลต่างๆ
5. นำความรู้ไปใช้ (Utilize) ประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานจริง
6. สังเคราะห์ความรู้ (Synthesize) บูรณาการและพัฒนาความรู้ให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี
7. ประเมินผล (Evaluate) ติดตามและประเมินผลการจัดการความรู้

3. เทคโนโลยี (Technology) ระบบสารสนเทศสนับสนุนการจัดการความรู้:

- Ag-MIS ระบบฐานข้อมูลและการจัดการสารสนเทศของคณะ
- KM Bank เว็บไซต์คลังความรู้ (<http://www.agri.ubu.ac.th/km>)
- UBU-IPMS ระบบการติดตามผลการปฏิบัติงานแบบ Real-time
- ระบบสารสนเทศอื่นๆ เช่น REG, UBU-LMS, UBU-DMS, UBUFMIS

4. วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning Culture)

พัฒนาบรรยากาศองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ ผ่านค่านิยม SMART:

- S - Social Responsibility ความรับผิดชอบต่อสังคม
- M - Management by Fact การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูล
- A - Agility ความคล่องตัวในการดำเนินงาน
- R - Research/Innovation Focus มุ่งเน้นการวิจัยและนวัตกรรม
- T - Teamwork การทำงานเป็นทีม

1.3 บริบทคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ข้อมูลพื้นฐาน:

- จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2534 มีอายุ 31 ปี
- ดำเนินการเรียนการสอนด้วย 4 ภาควิชา ประกอบด้วย ภาควิชาพืชสวน ภาควิชาพืชไร่ ภาควิชาสัตวศาสตร์ และ สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร (เทียบเท่าภาควิชา)
- หน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 2 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานไร่มักทอลองและห้องปฏิบัติการกลาง และ สำนักงานเลขานุการ
- บุคลากร ประกอบด้วย คณาจารย์จำนวน 60 คน และ สายสนับสนุน (นักวิชาการ และธุรการ) จำนวน 44 คน

- นักศึกษา ประมาณ 1,013 คน ในระดับปริญญาตรี โท และเอก
- พื้นที่ 1,045.67 ไร่ มีแปลงสาธิต โรงเรือนเพาะชำ ฟาร์ม ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์วิจัยทันสมัย

วิสัยทัศน์คณะเกษตรศาสตร์:

"มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านการผลิตบัณฑิต งานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บนพื้นฐานเกษตรอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น"

พันธกิจหลัก:

- M1 ผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- M2 สร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ชุมชนและสังคม
- M3 บริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน

ความสามารถหลัก (Core Competencies):

- CC1 การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (OBE) บูรณาการกับการทำงาน (CWIE)
- CC2 การวิจัยและนวัตกรรมด้านเกษตรอัตลักษณ์ท้องถิ่น เทคโนโลยี IoT และ Future Food

โอกาสเชิงกลยุทธ์ (Strategic Opportunities):

- SO1 ความต้องการผู้เรียนตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการศึกษานอกระบบ (Non-degree/Credit Bank)
- SO2 การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่สร้างผลกระทบต่อชุมชนและสังคม
- SO3 ความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการจากชุมชน SME และภาคเกษตร
- SO4 กระแสสังคม Green University และการพัฒนาที่ยั่งยืนตาม SDGs

1.4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการความรู้

คณะเกษตรศาสตร์ได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการความรู้ในปี 2565 โดยใช้กรอบ SWOT Analysis ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • คณาจารย์และบุคลากรมีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขา • มีฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศพื้นฐาน (Ag-MIS, UBU-IPMS, KM Bank) • มีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการวิจัย • มีโครงการบริการวิชาการที่เข้มแข็ง • มีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก 	<ul style="list-style-type: none"> • ขาดระบบการจัดการความรู้ที่เป็นทางการและต่อเนื่อง • ความรู้ Tacit ยังไม่ได้ถูกบันทึกและแบ่งปันอย่างเป็นระบบ • การใช้เทคโนโลยีในการจัดการความรู้ยังจำกัด • ขาดการติดตามและประเมินผลการจัดการความรู้ • บุคลากรบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของ KM
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • แผนแม่บท KM ของมหาวิทยาลัยสนับสนุนการพัฒนา KM • เกณฑ์ EdPEX กำหนดให้มีการจัดการความรู้ • เทคโนโลยี AI, Data Analytics ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ KM • ความต้องการ Green University สอดคล้องกับ KM • SDGs เป็นกรอบในการพัฒนาความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ภาระงานของบุคลากรมาก จำกัดเวลาในการทำ KM • การเปลี่ยนแปลงบุคลากร ทำให้ความรู้สูญหาย • วัฒนธรรมการแบ่งปันความรู้ยังไม่แพร่หลาย • งบประมาณสนับสนุน KM มีจำกัด

จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า คณะเกษตรศาสตร์มีพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ โดยมีจุดแข็งด้านบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังคงพัฒนากระบวนการและระบบเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

บทที่ 2 วิสัยทัศน์และกลยุทธ์การจัดการความรู้

2.1 วิสัยทัศน์การจัดการความรู้ (KM Vision 2565-2568)

"พัฒนาคณะเกษตรศาสตร์สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน"

(Towards a Learning Faculty for Sustainable Development)

วิสัยทัศน์นี้สะท้อนความมุ่งมั่นของคณะเกษตรศาสตร์ในการพัฒนาเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการสร้าง แบ่งปัน และนำความรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในด้านการศึกษ การวิจัย และการบริการสังคม สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

2.2 พันธกิจการจัดการความรู้ (KM Mission)

1. พัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ ผ่านกิจกรรม Communities of Practice (CoPs) และการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. สร้างและพัฒนาความรู้ที่สนับสนุนเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ ทั้งความรู้เชิงกลยุทธ์ (Strategic-based Knowledge) และความรู้เชิงปฏิบัติการ (Operational-based Knowledge)
3. จัดระบบและเครื่องมือการจัดการความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลต่างๆ
4. แบ่งปันและถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานไปสู่ Good Practices และ Best Practices

2.3 แผนที่นำทางการจัดการความรู้ (KM Roadmap)

แผนแม่บทการจัดการความรู้ คณะเกษตรศาสตร์ ปี 2565-2568 แบ่งการพัฒนาเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะ	ช่วงเวลา	เป้าหมายหลัก
ระยะที่ 1 สร้างรากฐาน	ปีงบประมาณ 2565-2566	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างความตระหนักและวัฒนธรรม KM • จัดทำ Knowledge Mapping • พัฒนาระบบและเครื่องมือ KM พื้นฐาน • ระบุและบันทึกความรู้หลัก (Strategic & Operational Knowledge) • จัดตั้ง CoPs ในแต่ละประเด็นความรู้
ระยะที่ 2 พัฒนาและขยายผล	ปีงบประมาณ 2566-2567	<ul style="list-style-type: none"> • ขยายผลการดำเนินการ KM ครอบคลุมทุกพันธกิจ • พัฒนาระบบ KM Bank และฐานข้อมูลให้สมบูรณ์ • ส่งเสริมการแบ่งปันและการเรียนรู้ร่วมกัน • สังเคราะห์ความรู้เป็น Good Practices • ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน KM
ระยะที่ 3 ยกระดับสู่เลิศ	ปีงบประมาณ 2567-2568	<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนา Good Practices สู่ Best Practices • เผยแพร่และแลกเปลี่ยน Best Practices • บูรณาการ KM กับระบบบริหารคุณภาพ (EdPEX) • สร้างนวัตกรรมจากการจัดการความรู้ • ประเมินผลกระทบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3 แผนปฏิบัติการจัดการความรู้

3.1 เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Goals; SGs)

แผนแม่บทการจัดการความรู้ คณะเกษตรศาสตร์ ปี 2565-2568 กำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ 4 ด้าน สอดคล้องกับเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์กรและแผนแม่บท KM ของมหาวิทยาลัย ดังนี้

SG1: พัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้

- สร้างความตระหนักและค่านิยม SMART ในการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้
- พัฒนา Communities of Practice (CoPs) ในแต่ละประเด็นความรู้หลัก
- ส่งเสริมกิจกรรม KM Fair และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

SG2: สร้างและพัฒนาความรู้ที่สนับสนุนเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

- ระบุและจัดทำ Knowledge Mapping ทั้งความรู้เชิงกลยุทธ์และเชิงปฏิบัติการ
- พัฒนาความรู้ด้าน OBE, CWIE, การตีพิมพ์ SCOPUS Q1-Q2, และการสร้างผลกระทบทางสังคม (Impact/SROI)
- สร้างความรู้ด้านนวัตกรรมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์

SG3: พัฒนาระบบและเครื่องมือการจัดการความรู้

- พัฒนาและปรับปรุง KM Bank (<http://www.agri.ubu.ac.th/km>) ให้เป็นแหล่งรวมความรู้ที่ทันสมัย
- บูรณาการระบบ Ag-MIS, UBU-IPMS และระบบสารสนเทศต่างๆ เพื่อสนับสนุน KM
- พัฒนารฐานข้อมูลความรู้ Tacit และ Explicit ให้เป็นระบบ

SG4: พัฒนา Best Practices และเผยแพร่

- สังเคราะห์และพัฒนาความรู้เป็น Good Practices และ Best Practices
- เผยแพร่และแลกเปลี่ยน Best Practices ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- บูรณาการ KM เข้ากับระบบบริหารคุณภาพ EdPEx และ Green Faculty

3.2 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2565-2568

SG	ตัวชี้วัด	2565	2566	2567	2568
SG1	จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม KM (%)	50	65	75	85
SG1	จำนวน CoPs ที่ดำเนินการ (กลุ่ม)	4	6	8	10
SG2	จำนวนความรู้ที่บันทึกใน KM Bank (เรื่อง)	15	25	35	50
SG2	ความรู้เชิงกลยุทธ์ที่พัฒนา (ประเด็น)	4	6	8	10
SG3	ระดับความพึงพอใจในการใช้ระบบ KM (%)	75	80	85	90
SG3	ความสำเร็จในการบูรณาการระบบ (%)	60	75	85	95
SG4	จำนวน Good Practices (เรื่อง)	3	5	8	10
SG4	จำนวน Best Practices (เรื่อง)	0	1	2	4

3.3 กิจกรรมหลักการจัดการความรู้ ปี 2565-2568

คณะเกษตรศาสตร์กำหนดกิจกรรมหลักตามวงจรการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบุความรู้ (Identify) ตัวอย่างกิจกรรม ประกอบด้วย

- จัดประชุม Focus Group เพื่อวิเคราะห์และระบุความรู้หลักที่สนับสนุน SO1-SO4
 - จัดทำแผนที่ความรู้ (Knowledge Mapping) ครอบคลุมทั้งความรู้เชิงกลยุทธ์และเชิงปฏิบัติการ
 - วิเคราะห์ช่องว่างความรู้ (Gap Analysis) เพื่อระบุความรู้ที่ต้องพัฒนา
- ช่วงเวลา: ปีงบประมาณ 2565 (ไตรมาส 1-2)

2. สร้างความรู้ (Create) ตัวอย่างกิจกรรม ประกอบด้วย

- จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ด้าน OBE, Curriculum Mapping, และ Bloom's Taxonomy
- จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนบทความวิจัยตีพิมพ์ใน SCOPUS Q1-Q2
- จัด Workshop การวัดผลกระทบทางสังคม (Impact Assessment และ SROI)
- พัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล (Gap Analysis, Root Cause Analysis, Trend Analysis)

ช่วงเวลา: ปีงบประมาณ 2565-2567 (ต่อเนื่อง)

3. แบ่งปันความรู้ (Share) ตัวอย่างกิจกรรม ประกอบด้วย

- จัด Success Story Telling ให้คณาจารย์และบุคลากรแบ่งปันประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดี
- จัดระบบ Mentoring สำหรับอาจารย์รุ่นใหม่ในด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ
- จัด KM Fair ประจำปี เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงาน
- จัดการประชุม CoPs เป็นประจำ (อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง) ในแต่ละประเด็นความรู้
ช่วงเวลา: ปีงบประมาณ 2565-2568 (ต่อเนื่อง)

4. จัดเก็บความรู้ (Collect) ตัวอย่างกิจกรรม ประกอบด้วย

- พัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ KM Bank (<http://www.agri.ubu.ac.th/km>)
- จัดทำคู่มือและเอกสารประกอบการปฏิบัติงานในแต่ละประเด็นความรู้
- บันทึกและจัดเก็บความรู้ Tacit ให้เป็น Explicit Knowledge ผ่านการสัมภาษณ์และจัดทำเอกสาร
- จัดระบบ Digital Archive สำหรับเอกสาร รูปภาพ และวิดีโอ
ช่วงเวลา: ปีงบประมาณ 2565-2568 (ต่อเนื่อง)

5. นำความรู้ไปใช้ (Utilize) ตัวอย่างกิจกรรม ประกอบด้วย

- นำความรู้ด้าน OBE ไปใช้ในการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตร
- นำความรู้ด้านการตีพิมพ์ SCOPUS ไปสนับสนุนคณาจารย์ในการผลิตผลงานวิจัย
- นำความรู้ด้าน Green Faculty ไปใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
- นำความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสนับสนุนโครงการบริการวิชาการ
ช่วงเวลา: ปีงบประมาณ 2565-2568 (ต่อเนื่อง)

6. สังเคราะห์ความรู้ (Synthesize) ตัวอย่างกิจกรรม ประกอบด้วย

- สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) จากการดำเนินงานในแต่ละประเด็นความรู้
- พัฒนาและยกระดับ Good Practices เป็น Best Practices
- จัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน
- บูรณาการความรู้จากหลายแหล่งเพื่อสร้างนวัตกรรม
ช่วงเวลา: ปีงบประมาณ 2566-2568

7. ประเมินผล (Evaluate) ตัวอย่างกิจกรรม ประกอบด้วย

- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน KM ตามตัวชี้วัด (รายไตรมาส)
- ประเมินความพึงพอใจในการใช้ระบบและเครื่องมือ KM (รายปี)
- ประเมินผลกระทบของการจัดการความรู้ต่อการบรรลุเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์
- นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ระบบ KM อย่างต่อเนื่อง
ช่วงเวลา: ปีงบประมาณ 2565-2568 (ต่อเนื่อง)

3.4 แผนที่ความรู้หลักของคณะเกษตรศาสตร์ (Knowledge Mapping)

คณะเกษตรศาสตร์จัดทำแผนที่ความรู้เพื่อระบุและจัดระบบความรู้ที่สำคัญซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก

3.4.1 ความรู้เชิงกลยุทธ์ (Strategic-based Knowledge)

ความรู้ที่เชื่อมโยงโดยตรงกับเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ (SO1-SO4; Strategic Objectives) และความสามารถหลัก (CC1-CC2; Core Competencies) และสามารถสรุปเป็นแผนที่ความรู้เชิงกลยุทธ์ ได้ดังต่อไปนี้

SO/CC	ประเด็นความรู้	ประเภท	กิจกรรม/แหล่งความรู้
SO1/CC1	การออกแบบหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (OBE)	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> Workshop OBE และ Curriculum Mapping คู่มือการออกแบบหลักสูตรตาม OBE ฐานข้อมูลตัวอย่างหลักสูตร Bloom's Taxonomy แนวทางการเขียน PLOs-CLOs
SO1/CC1	การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (CWIE)	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบ CWIE ฐานข้อมูลสถานประกอบการและโครงการ CWIE Success Story จากอาจารย์ผู้สอน
SO2/CC2	การตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสาร SCOPUS Q1-Q2	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> Workshop การเขียน Manuscript คุณภาพสูง Mentoring จากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ฐานข้อมูล Target Journals และ Tips Root Cause Analysis ของบทความที่ไม่ผ่าน
SO2/CC2	การวัดผลกระทบทางสังคม (Impact/SROI)	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> Workshop การวัด Social Return on Investment (SROI) แนวทางการประเมินผลกระทบโครงการวิจัย Case study จากโครงการที่ประสบความสำเร็จ
SO3/CC1	การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการชุมชน	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) การวิเคราะห์ความต้องการตลาด Premium Product Development เครือข่ายชุมชนและ SME
SO4/CC1	Green Faculty และการจัดการสิ่งแวดล้อม	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> แนวทาง Green Office และ Green University การจัดการขยะและ Zero Waste การลด Carbon Footprint Best Practices ด้านความยั่งยืน

3.4.2 ความรู้เชิงปฏิบัติการ (Operational-based Knowledge)

ความรู้ที่สนับสนุนการดำเนินงานและการบริหารจัดการ โดยสามารถจัดทำเป็นแผนที่ความรู้เชิงปฏิบัติการ ได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นความรู้	ประเภท	กิจกรรม/แหล่งความรู้
การประกันคุณภาพการศึกษา (AUN-QA)	Explicit	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดทำ Self-Assessment Report (SAR) • QA Cycle: Plan-Do-Check-Act • AUN-QA Manual และ QA Online System
การประเมินคุณภาพ EdPEX	Explicit	<ul style="list-style-type: none"> • เกณฑ์ EdPEX 6 หมวด • Process Management และ KPI Design • การจัดทำ SAR EdPEX
การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> • Gap Analysis, Root Cause Analysis • Trend Analysis, Benchmark • LEAN, Cost-Benefit Analysis • Risk Analysis
การจัดการระบบสารสนเทศ	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> • Ag-MIS: ระบบฐานข้อมูลและรายงาน • UBU-IPMS: การติดตามผล Real-time • UBU-Dashboard: การแสดงผล KPIs • ความมั่นคงปลอดภัยข้อมูล (PDPA, ISO 27001)
การพัฒนาบุคลากร	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> • Competency Gap Analysis • Individual Development Plan (IDP) • หลักสูตรพัฒนาบุคลากร • ระบบ Mentoring
การบริหารความเสี่ยง	Explicit	<ul style="list-style-type: none"> • Risk Identification และ Risk Assessment • Risk Management Plan • การติดตามและทบทวนความเสี่ยง
การจัดการทรัพยากรและงบประมาณ	Tacit & Explicit	<ul style="list-style-type: none"> • Financial Analysis และ Budget Planning • การจัดสรรทรัพยากรตาม Priority Matrix • การติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ

หมายเหตุ:

Tacit Knowledge = ความรู้ที่ฝังลึกในบุคคล ต้องถ่ายทอดผ่านการปฏิบัติ การสอน หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Explicit Knowledge = ความรู้ที่บันทึกเป็นเอกสาร คู่มือ ฐานข้อมูล สามารถเข้าถึงและศึกษาได้โดยตรง

การติดตามและประเมินผล

คณะกรรมการกำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลการจัดการความรู้ ดังนี้

1. คณะกรรมการการจัดการความรู้คณะเกษตรศาสตร์

- แต่งตั้งโดยคณบดี ประกอบด้วยผู้แทนจากทุกสาขาวิชาและหน่วยงาน
- มีหน้าที่กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน KM
- ประชุมทบทวนผลการดำเนินงาน ไตรมาสละ 1 ครั้ง

2. ระบบติดตามผลการปฏิบัติงาน

- ใช้ระบบ UBU-IPMS ในการติดตามตัวชี้วัดแบบ Real-time
- รายงานความก้าวหน้าต่อผู้บริหารและคณะกรรมการประจำคณะ
- นำเสนอผลการดำเนินงานในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารประจำเดือน

3. การประเมินผลและปรับปรุง

- ประเมินผลสัมฤทธิ์ของตัวชี้วัด (รายไตรมาส และรายปี)
- ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ KM (รายปี)
- ทบทวนและปรับปรุงแผนแม่บท KM (ทุก 2 ปี)
- นำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (PDCA Cycle)

4. การรายงาน

- จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
- เผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านเว็บไซต์คณะและ KM Bank
- รายงานต่อมหาวิทยาลัยตามกำหนดเวลา

บทสรุป

แผนแม่บทการจัดการความรู้คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2565-2568 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาคณะให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่สามารถสร้าง แบ่งปัน และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบ สนับสนุนการบรรลุเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์และพันธกิจของคณะ โดยมุ่งเน้น 4 เป้าประสงค์หลัก คือ (1) พัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแบ่งปันความรู้ (2) สร้างและพัฒนาความรู้ที่จำเป็น (3) พัฒนาระบบและเครื่องมือการจัดการความรู้ และ (4) พัฒนาและเผยแพร่ Best Practices เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนตาม SDGs และมาตรฐานคุณภาพ EdPEX